

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Sžo/236/2015
Identifikačné číslo spisu: 2014200797
Dátum vydania rozhodnutia: 15.11.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Kováčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:2014200797.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Kováčovej a členov senátu JUDr. Jozefa Hargaša a Mgr. Petra Melichera v právnej veci žalobcu: TEMIS SECURITY, s.r.o., so sídlom Bratislavská cesta 17/26, Galanta, zastúpeného advokátom JUDr. Róbertom Kellerom, Bratislavská cesta 17/26, Galanta proti žalovanému: Národný inšpektorát práce, Masarykova 10, Košice preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. S/2014/1301-2.1, O-310/2014 zo dňa 22. septembra 2014 o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 20S/87/2014-123 zo dňa 22. septembra 2015 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 20S/87/2014-123 zo dňa 22. septembra 2015 p o t v r d z u j e.

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Trnave podľa § 250j ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. S/2014/01301-2.1 O-310/2014 zo dňa 22.09.2014, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Inšpektorátu práce Trnava č. R141/2/2013/SE zo dňa 12.06.2014, ktorým prvostupňový orgán podľa § 19 ods. 1 písm. a) zákona č. 125/2006 Z.z. o inšpekcii práce (ďalej len „zákon o inšpekcii práce“) a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov za porušenie povinností vyplývajúcich z prepisov uvedených v ust. § 2 ods. 1 písm. a) bod 1 zákona č. 125/2006 Z.z. uložil žalobcovi pokutu vo výške 600,-eur.

Krajský súd dospel k záveru, že žalobca ako zamestnávateľ v kontrolovanom období 2009-2012 na plnenie svojich úloh alebo zabezpečenie svojich potrieb uzatváral s fyzickými osobami výlučne dohody o prácach vykonaných mimo pracovný pomer, pričom sa nejednalo o výnimočné plnenie úloh a zabezpečenie jeho potrieb a taktiež sa nejednalo o prácu vymedzenú výsledkom a zamestnanci

vykonávali opakovanú činnosť - fyzickú ochranu objektov bez vymedzenia konkrétneho výsledku, čím následne zo strany žalobcu došlo k porušeniu § 223 ods. 1 zákona č. 311/2001 Z.z. (Zákonník práce). Rozsudok odôvodnil tým, že Zákonník práce jednoznačne uprednostňuje zamestnávanie osôb v pracovnom pomere, ktorý zamestnancovi garantuje väčšiu mieru ochrany, pred výkonom pracovných činností na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru. Prejavuje sa to stanovením zákonnej podmienky výnimočnosti takýchto dohôd, ako aj obmedzením predmetu pracovnej úlohy, určenie doby, v ktorej sa má úloha vykonať a predpokladaný rozsah práce.

Krajský súd mal za to, že správne orgány v predmetnej veci postupovali v medziach zákona, keď zistené uzatváranie dohôd o prácach vykonaných mimo pracovného pomeru so zamestnancami v rozmedzí rokov 2009 príp. 2010-2012 vyhodnotili ako porušenie ust. § 223 ods. 1 Zákonníka práce z dôvodu nedodržania zákonnej podmienky výnimočnosti uzatvárania takýchto dohôd. Spôsob vymedzenia pracovných úloh u kontrolovaných zamestnancov, ako aj skutočnosť, že v rozhodnom čase žalobca v pozícii zamestnávateľa nezamestnával v pracovnom pomere žiadneho zamestnanca, nešlo o náhodnú, výnimočnú alebo ojedinelú prácu, ani o prácu malého rozsahu, ktorej vykonávanie v pracovnom pomere by bolo neefektívne a neekonomické. Zákonník práce kladie dôraz na to, aby zamestnávateľ za účelom plnenia svojich úloh uzatváral dohody o prácach vykonaných mimo pracovného pomeru, iba za predpokladu, že výkon týchto prác nie je schopný zabezpečiť v pracovnom pomere. Táto zásada podľa súdu platí v prípade keď pracovná úloha jednotlivých kontrolovaných zamestnancov v zmysle príslušných dohôd o vykonaní práce a ich dodatkov zodpovedá predmetu podnikateľskej činnosti žalobcu - ochrana majetku. Základným predpokladom uzavretia dohody o vykonaní práce je vymedzenie práce jej výsledkom, pričom pojmom výsledok práce možno rozumieť záverečný produkt pracovnej aktivity fyzickej osoby, ktorý je kvalitatívne alebo kvantitatívne identifikovateľný.

Krajský súd ustálil, že správne orgány správne určili výšku uloženej sankcie za správny delikt aj keď zdôvodnenie výšky pokuty je pomerne stručné. Zistil, že sa zohľadnili všetky relevantné kritériá pre jej uloženie plynúce s ust. § 19 ods. 6 zákona o inšpekcii práce, ku ktorým patrí závažné porušenie povinností zamestnávateľa- ust. § 19 ods. 6 písm. a) zákona o inšpekcii práce; počet zamestnancov- ust. § 19 ods. 6 písm. d) zákona o inšpekcii práce; neúčinnosť systému vedenia pracovnoprávnej agendy- ust. § 19 ods. 6 písm. d) zákona o inšpekcii práce; výška pokuty bola stanovená vo výške 600,- eur , teda na spodnej hranici sadzby, čo zohľadňuje skutočnosť, že porušenia povinností vyplývajúcich z pracovnoprávných predpisov sa dopustil žalobca prvýkrát, čím sa aplikovalo ust. § 19 ods. 6 písm. e) zákona o inšpekcii práce a nakoniec nepreukázanie existencie recidivujúceho konania.

Namietaná skutočnosť, že kontrolovaní zamestnanci boli v pracovnom pomere s iným zamestnávateľom, nezakladá podľa názoru krajského súdu výnimku z aplikácie ust. § 223 ods. 1 Zákonníka práce, nakoľko táto zákonná povinnosť sa vzťahuje a postihuje predovšetkým zamestnávateľa a nie jeho zamestnancov.

Krajský súd v rozhodnutí dospel k záveru, že žalobcom uvádzané žalobné dôvody nie sú spôsobilé spochybníť zákonnosť napadnutého rozhodnutia. Usúdil, že žalobca naplnil skutkovú podstatu správneho deliktu vymedzenú v ust. § 19 ods. 1 písm. a) zákona č. 125/2006 Z.z., keď porušil povinnosti vyplývajúce z predpisov uvedených v ust. § 2 ods. 1 písm. a) bod 1, v ktorom sú definované pracovnoprávne predpisy, ktoré upravuje pracovnoprávne vzťahy vyplývajúce zo Zákonníka práce.

Proti rozsudku krajského súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca a navrhol, aby najvyšší súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie. V dôvodoch odvolania tvrdil, že rozhodnutia správnych orgánov oboch stupňov nevychádzali zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu a napadnuté rozhodnutie žalovaného je v rozpore so zákonom. Rozsudok krajského súdu považuje za nesprávny, nakoľko sa nevysporiadal s predloženými dôkazmi a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Ustanovenie § 83 ods. 1 Zákonníka práce o výkone inej zárobkovej činnosti upravuje právo zamestnanca popri svojom zamestnaní vykonávanom v pracovnom pomere vykonávať inú zárobkovú činnosť, ktorá má k predmetu činnosti zamestnávateľa konkurenčný charakter. Predmetné ustanovenie považuje žalobca za kľúčové z dôvodu, že zamestnanci mali platne

uzatvorenú pracovnú zmluvu so zamestnávateľom vykonávajúcou konkurenčnú činnosť, resp. podnikajúcim v konkurenčnom prostredí a tento im neudelil vyžadovaný písomný súhlas na súbežný pracovný pomer ako to vyžaduje ustanovenie § 83 ods. 1 Zákonníka práce. V súlade s Ústavou Slovenskej republiky a Zákonníkom práce má zamestnanec garantovanú nielen slobodnú voľbu zamestnania, slobodu pri uzatváraní pracovnoprávneho vzťahu ale aj slobodu pri výkone inej zárobkovej činnosti ako aj možnosť súbežne pracovať v pracovnom pomere a na dohodu o vykonaní práce.

Žalobca v odvolaní uviedol ustanovenie § 226 ods. 1 a 2 Zákonníka práce, ktoré upravujú inštitút dohody o vykonaní práce a stanovuje podmienku, že v dohode musí byť vymedzená pracovná úloha a rozsah práce, ak jej rozsah nevyplýva z vymedzenia pracovnej úlohy. Podľa žalobcu zákon kogentným ustanovením neurčuje konkrétnu formu výsledku práce. Tvrdenie žalovaného, že predmet činnosti dohody o vykonaní práce, ktorú žalobca uzatvoril so zamestnancami nie je vymedzený výsledkom činnosti a preto je uzatvorenie tejto dohody v rozpore so zákonom sa nezakladá na pravde, nakoľko ani samotný Zákonník práce neupravuje, čo môže byť považované za výsledok pracovnej činnosti a čo nie. Žalobca mal za to, že podmienku výnimočnosti pri uzatváraní dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru podľa § 223 ods. 1 Zákonníka práce neporušil, ak sa primárne riadil ustanovením § 83 Zákonníka práce a zamestnával zamestnancov na dohodu o vykonaní práce z dôvodu, že títo zamestnanci mali v rovnakom čase uzatvorené pracovné zmluvy so zamestnávateľom, ktorého predmet činnosti mal konkurenčný charakter; preto nemôže byť sankcionovaný za konanie v súlade so zákonom.

Podstatnou odvolacou námietkou žalobcu bolo odvolanie sa na ustanovenie § 83 ods. 1 Zákonníka práce, ktoré žalobca z hľadiska posúdenia napadnutého rozhodnutia považoval za kľúčové, nakoľko zamestnanci žalobcu vykonávali prácu na základe uzatvorenej dohody o vykonaní práce z dôvodu, že mali platne uzatvorenú pracovnú zmluvu so zamestnávateľom vykonávajúcou konkurenčnú činnosť, resp. podnikajúcim v konkurenčnom prostredí a tento im neudelil vyžadovaný písomný súhlas na súbežný pracovný pomer. Mal za to, že jeho zamestnanci mali (so žalobcom) uzatvorenú dohodu o vykonaní práce podľa § 226 Zákonníka práce zo zákonných dôvodov ustanovených v § 83 Zákonníka práce. Žalobca v odvolaní ďalej uviedol, že pracovná úloha má byť vymedzená výsledkom práce, zákon ale kogentným ustanovením ďalej neurčuje konkrétnu formu výsledku práce. Žalobca tvrdenie žalovaného, že predmet činnosti dohody o vykonaní práce nie je vymedzený výsledkom činnosti a preto je uzatvorenie tejto dohody v rozpore so zákonom, nepokladal za pravdivé.

Žalovaný sa vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu v plnom rozsahu stotožnil s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 20S/87/2014 zo dňa 22.09.2015, ktorý považuje za vecne správny a zákonný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania rozsudkom, ktorý verejne vyhlásil (§ 156 ods. 1, § 250ja ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) s tým, že termín verejného vyhlásenia rozsudku bol oznámený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu, ako aj internetovej stránke súdu.

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. Pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia súd skúma, či žalobou napadnuté rozhodnutie je v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky, t.j. najmä s hmotnými a procesnými administratívnymi predpismi. V intenciách § 244 ods. 1 O.s.p. súd preskúma aj zákonnosť postupu správneho orgánu.

Najvyšší súd z obsahu predloženého súdneho a administratívneho spisu zistil, že na základe výsledkov inšpekcie vykonanej u žalobcu v dňoch 24.01.2013 a 31.01.2013, spracovanej 11.02.2013, 11.03.2013 a 18.03.2013 Inšpektorátom práce Trnava, ktorej výsledky boli zaznamenané v Protokole č.: ITA-14-42-2.3./P-A25, E24-13 zo dňa 18.03.2013 bolo voči žalobcovi Oznámením č. ZK 141/2013/SE zo dňa 25.10.2013 začaté správne konanie, v ktorom po zabezpečení práva žalobcu na vyjadrenie sa k veci a k podkladom rozhodnutia vydal Inšpektorát práce Trnava rozhodnutie č. R 141/2013 SE zo dňa

23.12.2013. Na základe podaného odvolania Národný inšpektorát práce ako odvolací správny orgán svojím rozhodnutím č. S/2014/01301, O-53/2014 zo dňa 16.04.2014 z dôvodu procesného pochybenia zrušil rozhodnutie Inšpektorátu práce Trnava zo dňa 23.12.2013 a vec vrátil na ďalšie konanie. Inšpektorát práce Trnava v zmysle ust. § 59 ods.3 veta za bodkočiarkou Správneho poriadku viazaný právnym názorom odvolacieho orgánu, rozhodnutím č. R 141/2013/SE zo dňa 12.06.2014 opätovne uložil žalobcovi pokutu vo výške 600,- eur za porušenie povinnosti vyplývajúcich z predpisov uvedených v ust. § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 125/2006 Z.z. tým, že tento uzatvoril dohody o vykonaní práce s kontrolovanými zamestnancami, pričom mal preukázané, že sa nejednalo o výnimočné plnenie úloh a zabezpečenie potrieb žalobcu a taktiež sa nejednalo o prácu vymedzenú výsledkom, nakoľko kontrolovaní zamestnanci vykonávali opakovanú činnosť - fyzickú ochranu objektov bez vymedzenia konkrétneho výsledku, čím zo strany žalobcu došlo k porušeniu ust. § 223 ods. 1 Zákonníka práce.

Protokol č.: ITA-14-42-2.3./P-A25, E24-13 zo dňa 18.03.2013 bol zaslaný poštou na adresu kontrolovaného subjektu a na adresu splnomocneného zástupcu. K obsahu protokolu podal žalobca písomné vyjadrenie prostredníctvom právneho zástupcu dňa 22.01.2013. Z vyjadrenia vyplýva, že vysvetlenie inšpektorky práce o inštitúte dohody o vykonaní práce je v rozpore s článkom 2, ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky. Žalobca namietal, že pri výkone kontroly z prístupných štátnych evidencií (zdravotná + sociálna poisťovňa, daňový úrad) nezisťovala, či kontrolované osoby v čase uzatvorenia dohody o vykonaní práce majú, alebo nemajú trvalý pracovný pomer u iného zamestnávateľa. Vo svojom zistení sa nevysporiadala s postavením pracovníka strážnej služby a jeho úloh v zmysle zákona č. 473/2005 Z.z. v znení zmien a doplnkov, kde sú taxatívne určené pojmové definície. Žalobca žiadal o vypustenie a zrušenie bodu III, písmeno B, protokolu Inšpektorátu práce Trnava číslo ITA-14-42-2.3./P-A25,E24-13 a následne bodu VII, pre zlé právne posúdenie stavu vecí, ako i zmätočné a nevykonateľné rozhodnutie.

Žalobca vo vyjadrení žiadal o odstránenie nedostatkov týkajúcich sa nesplnenia podmienky výnimčnosti v zmysle ust. § 223 Zákonníka práce a nesplnenie podmienky, že dohoda o vykonaní práce by sa mala uzatvárať, v prípadoch, keď je práca charakterizovaná konkrétnym výsledkom, t.j. nemalo by ísť o pravidelne sa opakujúce činnosti. Zamestnanci mali prácu vykonávať v pracovnom pomere na základe pracovnej zmluvy.

Predmetom právneho posúdenia zo strany najvyššieho súdu bolo konanie žalobcu, ktoré správny orgán posúdil ako protiprávne, spočívalo v porušení v oblasti pracovnoprávných vzťahov a týkalo sa dohôd o vykonaní práce uzavretých so zamestnancami P. T., Q. B., C. K., M. V., Z. B.

V kontrolovanom období zamestnávateľ využíval závislú prácu týchto fyzických osôb tým, že s nimi uzavrel dohodu o vykonaní práce (fyzická ochrana osôb), nie na výkon práce, ktorá nie je vymedzená výsledkom, a ide o opakovanú činnosť, čo je v rozpore s ustanovením § 223 ods. 1 zákona č. 311/2001 Z.z.

Podľa § 223 ods. 1 Zákonníka práce v znení účinnom v čase vykonania kontroly zamestnávateľ môže na plnenie svojich úloh alebo na zabezpečenie svojich potrieb výnimočne uzatvárať s fyzickými osobami dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru (dohodu o vykonaní práce, dohodu o pracovnej činnosti a dohodu o brigádnickej práci študentov), ak ide o prácu, ktorá je vymedzená výsledkom (dohoda o vykonaní práce) alebo ak ide o príležitostnú činnosť vymedzenú druhom práce (dohoda o pracovnej činnosti, dohoda o brigádnickej práci študentov). Na pracovnoprávny vzťah založený dohodami o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru sa vzťahujú ustanovenia prvej časti.

Podľa § 1 ods. 3 zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce, závislá práca môže byť vykonávaná výlučne v pracovnom pomere, v obdobnom pracovnom vzťahu alebo výnimočne za podmienok ustanovených v tomto zákone aj v inom pracovnoprávnom vzťahu. Závislou prácou nie je podnikanie alebo iná

zárobková činnosť založená na zmluvnom občianskoprávnom alebo zmluvnom obchodnoprávnom vzťahu podľa osobitných predpisov.

Podľa § 2 ods.1 písm. a/ zákona č. 125/2006 Z.z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase vykonávania inšpekcie inšpekcia práce je

a) dozor nad dodržiavaním

1. pracovnoprávnych predpisov, ktoré upravujú pracovnoprávne vzťahy, najmä ich vznik, zmenu a skončenie, mzdové podmienky a pracovné podmienky zamestnancov vrátane pracovných podmienok žien, mladistvých, domácych zamestnancov, osôb so zdravotným postihnutím a osôb, ktoré nedovŕšili 15 rokov veku a kolektívne vyjednávanie.

Podľa § 19 ods. 1 písm. a) zákona č. 125/2006 Z.z. inšpektorát práce je oprávnený uložiť pokutu, ak tento zákon neustanovuje inak,

a) zamestnávateľovi za porušenie povinností vyplývajúcich z tohto zákona, z predpisov uvedených v § 2 ods. 1 písm. a) prvom bode až treťom bode a šiestom bode alebo za porušenie záväzkov vyplývajúcich z kolektívnych zmlúv až do 100 000,- eur, a ak v dôsledku porušenia vznikol pracovný úraz, ktorým bola spôsobená smrť alebo ťažká ujma na zdraví, najmenej 33 000,-eur.

Najvyšší súd zistenie skutkového stavu správnymi orgánmi považoval za postačujúci na posúdenie veci a nezistil žiadne procesné pochybenia v procese dokazovania.

Výšku pokuty, ktorá bola uložená žalobcovi na dolnej hranici zákonom stanovenej sadzby, považoval najvyšší súd za primeranú, ktorá odráža mieru porušenia povinností žalobcu a následkov, ktoré z tohto porušenia vyplynuli a nemožno ju považovať za neprimerane vysokú ani za zvlášť zaťažujúcu alebo za likvidačnú. Zároveň spĺňa aj požiadavku preventívneho pôsobenia na zamestnávateľa na dodržiavanie povinností.

Odôvodneniu rozsudku krajského súdu nechýba presvedčivosť požadovaná zákonom (§ 157 ods. 2 veta druhá O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) a jeho úvahu a právne posúdenie považoval najvyšší súd za logické, ktoré nevybočili z medzí a hraníc stanovených zákonom.

Odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu ako vecne správny a v súlade so zákonom podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. v spojení s § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil po tom, čo dospel k právnomu záveru totožnému so záverom krajského súdu, že preskúmané rozhodnutie žalovaného bolo vydané v súlade so zákonom a postupom správnych orgánov nedošlo k porušeniu zákonom chránených záujmov žalobcu.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. a § 250k ods. 1 O.s.p. Žalobca v odvolacom konaní nebol úspešný, preto mu právo na náhradu trov odvolacieho konania nebolo priznané.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.